

Divi Thomae Aquinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impressionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Qvaestio CLXXXIII. De officijs, & statibus hominum in generali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](#)

tionem in genere claudunt, non in specie: quoniam commune genus status existentium in charitate per negationem vinculi, quo peccator alligatur, dicitur. Species autem huiusmodi status secundum proprias differentias non omnes, sed perfectorum tantum, dicit obligationem. Et hoc sufficere auctor ipse restatur in litera quarti articuli in response ad secundum, dum loquens de huiusmodi distinctione dicit, quod pro hoc hi diuersi status distinguuntur, quod si homo iaceat, vel se deat, vel accipiat, sed solum quando erexitur stat. Nec rursus stare dicunt si mouetur, sed quando quiete: & inde est quod est in ipsis actionibus humanis dicit negotium aliquum statu hinc in ordine propriis dispositionibus cū quadam immobilitate, seu gete. Vnde & circa hoīes ea quae de facili circa eos variantur, & extrinseca sunt, nō consti tuunt statum, puta, quod aliq̄ sit diues vel pauper, in dignitate constitutus vel plebeus, vel siq̄d alius ē homī. Vnde & in iure ciuilis dicit, quod ei qui a senatu amouetur, magis dignitas, quam status austerus: sed solū id ut ad statum hoīis pertinere, quod respicit obligationem personae hoīis, put. aliq̄ est sui iuris, vel alieni, & hoc nō exaliqua causa leni, vel de facili mutabili, sed ex aliquo permanente: & hoc est quod pertinet ad rationem generis, quod in proposito est respicere obligationem: Hoc autem non salutare: quoniam status incipiens, & proficiens, non diuersificantur penes respicere obligationem aliquam.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod res extitudo inquantū homī, nō pertinet ad rationem status, sed solū inquantū est conaturalis homini, simul addita quadam parte. Vnde in alijs animalibus non restringit res extitudo ad hoc, & stare dicuntur: nec et hoīes stare dicuntur, quātūcūq; sint recti, nisi quisque.

AD SECUNDVM dicendum, quod immobilitas non sufficit ad rationem status. Sunt nam hi ita in genere status, sicut formē & embryo non succidentes, sunt in genere uitium. Non sunt ulla species de per se, sed utique ad aliud. Et similiter status incipiens & proficiens, ut ipsa eorum nominis ostendunt, itam ad aliud, hoc est, ad perfectionem, perfectionis status significant. Vnde auctor in principio sequentis questionis dicit. Deinde considerandum est de his qui pertinent ad statū perfectionis, ad quem alii status ordinantur. De statu autē coniugiorū, virginum &c, duplēcte dici potest. Primo quod in iure nec virginitas, nec viduitas constituit statum, nisi vinculo firmetur: unde itaque sunt distincta viduarum & virginum. Secundo potest dici, ut dictum est de incipientibus & proficiens, quod sine vinculo imperfekte hinc rationem status ratione sui generis, quo libertatem habent a vinculo coniugali. Ad id quod additur de statu clericali, respondetur, quod cū prima solū constituit clericatus, & prima tonsura ad officium spectet, sicut &

ordo omnis, & acolytus &c, consequens est quod clericatus non statum, sed officium constituit, cuius signum est quod clericos in duos status distinguimus, & regulares, & seculares. Est autem implicatio quodammodo in adiecto dicere clericos seculares, si clericus est nomen status. Sed officio adiungitur nomen status, cōprobaturque id ex eo quod prima tonsura inchoatio quodam ordinis est, quē constat ad officium spectare. Ad autoritatem demum Anselmi, & similes, quae fortan multæ adduci possent, unico uestro responderi potest, quod non ita fratre & proprio statu nomine vñ sunt, sed per statum intellexerunt conditionem, quasi dicent. Quatuor sunt conditiones hominum &c. in qua significacione frequens uidetur usus esse.

¶ 2 Praet. Natura non facit per multa quod potest facere per unum: sed operatio gratiae est multo ordinari, quam operatio naturæ. ergo conuenientius est, quod ea quae pertinet ad actus gratiae, per collē hoīes administrarentur, ita quod non esset in Ecclesia diuersitas officiorum, & statuum.

¶ 3 Præt. Bonum Ecclesia maxime uidetur in pace consistere, secundum illud psal. 147. Qui posuit fines tuos pacem. & 2. ad Cor. v. l. dicit. Pacem habete, & Deus pacis erit uobis: sed diuersitas est in peditijs pacis, quam similitudo causare uidetur, secundū illud Eccl. 13. Omne aīal diligit simile sibi, & Philo dicit in 7. polit. quod modica differēcia facit in ciuitate dissidiū. ergo ut quod nō oporteat in Ecclesia esse diuersitatem statuum, & officiorum.

¶ 4 Super Questionis 18. Articulum prium.

In articulo 1. eiusdem in response ad tertium collige, & inde retine differentiam inter officium, gradum, & statum ecclesiasticum, ut intelligas sequentia.

¶ 5 Super Questionis 18. Articulum secundum & tertium.

In articulo 2. & 3. Glosa ordinaria ex Catena, & statum in ecclesia non ita ordinatur ad hac tria, scilicet, perfectionem, actionem, & decorum, quod singula singulis propria tate, puta, perfectio statui, actio officio, & decor gradui: quoniam in quolibet horum omnia inueniuntur. In statibus namque inueniuntur non solum perfectione, sed etiam & decor, seu ordo. Et similiter in officijs eadem tria inueniuntur, & similiter in gradibus, ut de se patet sed perficie appropriatur statui, ut ratio diuersitatis secundum statū. Actio vero appropriatur officio, ut vero ordinis appropriatur gradui.

¶ 6 In eodem articulo tertio in response ad secundum dubium occurrit circa illud, Diuersitas vitium accipitur secundum diuersos actus, qui conuenient homini secundum seipsum. Officia autem distinguuntur secundum actus, qui referuntur ad alios. Videtur enim hoc esse fallax, eo quod vita actua manifeste accedit secundum actum, qui referuntur ad alium. Ad proximum, ut patet ex superdictis de vita actua.

¶ Ad

Ad hoc dicitur, quod ipse actus actionis utitur potest considerari duplicitate. Primum, ut est exercitium hominis studentis tali uite, seu actu. Et namque actus uirtutis, qui bonum reddit habet, & sic continuitatam actionem: quamnam, ut in litera dicitur, vita de absolute, hoc est, uiuere dicitur quod secundum seipsum, & non relatiuē ad aliud. Et propterea actus, in quantum sunt differentia vita, considerantur, ut conuenient homini secundum seipsum, secundum quod iunctum in suis uirtutibus bene disponunt. Alio modo considerantur, ut referuntur ad alios: sicut docere, ad eum qui doceatur, & indicare, ad eum qui iudicari ordinatur. Et sic sunt prius actus distinguunt officia: & haec sufficiant etiam pro quanto articulo. Dicussa sunt siquidem, quae in illo sunt in principio huius questionis.

Ad PRIMVM ergo dicendum, quod diuersitas statuū, & officiorum non impedit Ecclesia unitatem, quae perficitur per unitatem fidei & charitatis, & mutuae subministratio-

nis, fī illud Apost. ad Eph. 4. Ex quo totum corpus est compāctum. S. per fidem, & cōxēm. S. per caritatem, per omnēm iuncturam subministratio- nis, dum scilicet unus alii seruit.

Ad II. Dicendum, quod sicut natura non facit p multa, quod potest facere per unum: ita etiam non coarctat in unum id, ad quod multa requiruntur, secundum illud Apost. i. ad Corint. 12. Si totum corpus oculus, ubi auditus? Vnde & in Ecclesia, quae est corpus Christi, oportuit membra diuersificari, secundum diuersa officia, status & gradus.

Ad III. Dicendum, quod sicut in corpore naturali, membra diuersa continentur in unitate per uirtutē spiritus uiuificantis, quo abscedente membra corporis separantur: ita etiam in corpore Ecclesiae conseruantur pax diuersorum membrorum uirtute Spiritus sancti, qui corpus Ecclesiae uiuiscat, ut habetur Ioan. 6. Vnde Apost. dicit ad Ephes. 4. Solliciti seruare unitatem spiritus in uinculo pacis. Dicredit autem aliquis ab hac unitate spiritus, dum querit quae sibi sunt propria: sicut etiā in terrena ciuitate pax tollitur ex hoc, quod ciues singuli quae sua sunt, querunt. Alioquin per officiorum, & statuum distinctionem tam mentis, quam in ciuitate terrena magis pax conseruat, inquantum per haec plures sunt, qui comunicant aetibus publicis. Vnde & Apost. dicit i. ad Cor. 12. Quod Deus temperauit nos, ut non sit schisma in corpore, sed pro inuicem sollicita sint membra.

ARTICVLVS. III.

Vtrum officia distinguantur per actus.

Ad TERTIVM sic proceditur. Videtur, quod officia non distinguantur per actus. Sunt nam in infinitate diuersitates humanorum actuum tam in spiritualibus, quam temporalibus: sed infinitorum non potest esse certa distinctio. ergo per diuersitates actuum non potest esse humanorum officiorum certa distinctio.

Prat. Vita actua & contemplativa. Actus distinguuntur, ut dictum est: id est, esse distinctio officiorum a distinctione ergo officia distinguuntur per actus.

Prat. Ordines etiam ecclesiastici, diuersi per actus distinguuntur uideruntur. Si ergo distinctione officiorum, graduum, & statuum, non ergo videtur, quod officia distinguuntur.

Sed contra illi, quod id videtur, quod officium ab efficiendo, propter decorum fermentum litterarum, sed efficere pertinet ad actionem per actus distinguuntur.

RESPON. Dicendum, quod sicut distinctiones in membris Ecclesie, ad tria divisionem, actionem, & decorum: & hanc triplex distinctio diuersitatis officiorum. Vnde quidem, per respectum ad perfectum, hoc accipitur distinctionem, prout, alii, perfectiores. Alia vero distinctiones respectum ad actionem, & haec distinctiones officiorum. Dicuntur enim in diuersis officiis sunt ad diuersas actiones deputati. Atque respectum ad ordinem pulchritudinem, & secundum hoc accipitur distinctionem, ut in eodem statu, vel officio uno est prior. Vnde & in Pfl. 47. dicitur secundum terat. Deus in gradibus eius cognoscitur.

Ad PRIMVM ergo dicendum, quod diuersitas humanorum actuum est infinita, dum hanc non distinguuntur officia, sed formalem diuersitatem, que acquirunt diuersas species actuum, secundum quae non sunt infiniti.

Ad SECUNDVM dicendum, quod ueritas diuersitas vitarum accipitur secundum actus, qui conuenient homini secundum. Sed efficientia, a qua sumuntur nomen officiorum est, importat actionem tendentiam, dicitur in 9. Meta. Et ideo officia diuersa sunt prius secundum actus, qui referuntur ad illa, dicitur doctor habere officium, scilicet, alius: & ideo filius dicit, quod officium, quisque illa agat, que nulli officium, sed prius pro sint omnibus.

Ad TERTIVM dicendum, quod diuersitas officiorum, & graduum secundum diuersitatem, * dictum est. Contingit, ut quod alia non accipiunt, cum aliquis deputatur ad illas, & ultra rem, simul ex hoc habet officium, & ulterius quandam perfectionem habens, & etiam sublimitatem, sicut patet de episcopo. Autem ecclesiastici specialiter diuersitate, secundum diuersa officia. Dicit enim filius in K. Officiorum plurima genera sunt, sed prout lud est, quod in sacris diuinisque rebus.

ARTICVLVS. III.

Vtrum differentia statuum attendatur secundum in-

proficiētes, & perficiētes.

Ad QUARTVM sic proceduntur. Videatur, quod officia diuersa non attendant secundum in-

proficiētes, & perficiētes. Dicuntur secundum diuersas sunt species, & differentiae officiorum, differentia inchoationis, proficiētes, & perficiētes, diuiduntur gradus charitatis, & impunitatis.

cum de charitate ageretur. ergo uidetur quod secundum dum hoc non sit accipienda differentia statuum.

¶ 2 Præt. Status sicut dictum est, respicit conditionem seruitutis, uel libertatis, ad quam non uidetur pertinere predicta differentia incipientium, proficiuntur, & perfectorum. ergo inconuenienter status per ista diuiditur.

¶ 3 Præt. Incipientes, proficientes, & perfecti distinguuntur secundum magis & minus, quod uidetur magis pertinere ad rationem gradus: sed alia est diuisio graduum & statuum, ut supra dictum est. Non ergo conuenienter diuiditur status secundum incipientes, proficientes, & perfectos.

SED CONTRA est, qd^o Grego dicit in mora. Tres sunt modi conuersorum, inchoatio, medietas, atq; G perfectio. Et super * Ezech. dicit, quod alia sunt iuris exordia, aliud profectus, aliud perfectio.

RESPON. Dicendum, qd^o sicut supra dictum est, status libertatem respicit, uel seruitutem. Inuenitur autem in rebus spiritualibus duplex seruitus, & duplex libertas. Vna quidem est seruitus peccati: altera uero est seruitus iustitiae. Similiter etiam est duplex libertas. Vna quidem a peccato: alia uero a iustitia, ut patet per Apost. qui dicit ad Rom. 6. Cū feriue fletis peccati, liberi fuisti iustitia: nunc uero liberi a peccato, serui estis facti Deo. Est autem seruitus peccati, uel iustitiae, cum aliquis ex habitu peccati ad malum inclinatur, uel ex habitu iustitiae inclinatur ad bonum. Similiter etiam libertas a peccato est, cum aliquis ab inclinatione peccati non superatur. Libertas autem a iustitia est, cum aliquis propter amorem iustitiae non retardatur a malo. Veruntamen quia homo secundum naturalem rationem ad iustitiam inclinatur, peccatum autem est contra naturalem rationem, conqueiens est quod libertas a peccato sit uera libertas, que coniungitur seruitui iustitiae, quia per utrumque tendit homo in id quod est conueniens sibi. Et similiter uera seruitus est seruitus peccati, cui coniungitur libertas a iustitia, quia s. per hoc homo impeditur ab eo qd^o est proprium sibi. Hoc autem quod homo efficiatur seruitus iustitiae, uel peccati, cotinet per humanum studium, sicut Apost. dicit ibidem. Cui exhibetus uos seruos ad obediendum, serui eius estis qui obeditis sive peccati ad mortem, sive obediendum ad iustitiam. In omni autem humano studio est accipere principium, medium, & terminum. Et ideo consequens est qd^o status spiritualis seruitus, & libertas secundum tria distinguitur, scilicet secundum principium, ad quod pertinet status incipientium: & medium, ad quod pertinet status proficiuntum: & terminum, ad quem pertinet status perfectorum.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod libertas a peccato sit per charitatem, que diffundit in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis, ut dicitur ad Rom. 5. Et inde est quod dicitur 2. ad Cor. 3. Vbi spiritus Domini, ibi libertas: & ideo eadem est diuisio charitatis, & statuum pertinentium ad spiritualem libertatem.

AD SECUNDUM dicendum, qd^o incipientes, proficientes, & perfecti, sive quod per hoc status diuersi distinguiuntur, dicuntur homines non sive quodcumque studium, sed secundum studium eorum quae pertinenter ad spiritualem libertatem, uel seruitutem, ut * dictum est.

AD TERTIVM dicendum, quod sicut prius * dictum est, nihil prohibet in idem concurrere gradus, & statum. Nam & in rebus mundanis illi qui sunt liberi non solum sunt alterius status quam serui, sed etiam sunt altioris gradus.

QVAESTIO CLXXXIII.

Super Quesitio. 14.
Art. primum.

De his que pertinent ad statum perfectum in communione, in octo articulos diuisa.

DE INDE considerandum est de his quae pertinenter ad statum perfectionis, ad quem alii status ordinantur. Nam consideratio officiorum, quantum quidem ad alios actus, pertinet ad legisperitos: quantum autem ad sacra ministeria, pertinet ad considerationem ordinum, de quibus in ter-

Morte praecausa non compleuit.

Circa statum autem perfectorum triplex consideratio occurrit. Primo quidem, de statu perfectionis in communione. Secundo, de his quae pertinent ad perfectionem episcoporum. Tertio, de his quae pertinent ad perfectionem religiosorum.

CIRCA primum queruntur octo.

¶ 1 Primo, Vtrum perfectio attendatur secundum charitatem.

¶ 2 Secundo, Vtrum aliquis possit esse perfectus in hac uita.

¶ 3 Tertio, Vtrum perfectio huius vita consistat principaliter in consiliis, uel in præceptis.

¶ 4 Quarto, Vtrum quicumque est perfectus, sit in statu perfectionis.

¶ 5 Quinto, Vtrum prælati, & religiosi specialiter sint in statu perfectionis.

¶ 6 Sexto, Vtrum omnes prælati sint in statu perfectionis.

¶ 7 Septimo, Quis status sit perfectior, utrum religiosorum, uel episcoporum.

¶ 8 Octavo, De comparatione religiosorum ad plebanos, & archidiaconos.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum perfectio Christianæ uitæ attendatur specialiter secundum charitatem.

AD PRIMUM sic proceditur. Vf qd^o perfectio Christianæ uitæ non attenditur specialiter secundum charitatem. Dicitur. N. Apost. 1. ad Cor. 14. Malitia partuuli estote, sensibus autem perfecti: sed charitas non pertinet ad sensum, sed magis ad affectum. ergo uidetur quod perfectio Christianæ uitæ non consistat principaliter in charitate.

¶ 2 Præt. Ad Eph. vlt. dicitur. Accipite armaturam Dei, ut possitis resistere in die malo, & in omnibus perfecti stare. de armatura autem Dei subiugit dices. State succineti lumbos uestrorum in ueritate, & indui lorica iustitiae, in oibus sumptuosum fidei. ergo perfectio Christianæ uitæ non solù attenditur Secunda secundum S. Thomæ. K K secun-

3. p. q. 46. 2.
3. cor. Et 3.
con. c. 125.
Et quo. 3. ar.
4. c. Perfectorum lo-
ludus est cibus eoru-
qui pro confundimine
exercitatos habet se-
fus ad distinctionem
boni & mali. In di-
uersis uero ex eadem
radice, quoniam con-
uersum operando di-
uersum, unanimes
habitare facit &c.

17. Et op. 17.
c. 6. & op. 18. c. 3.
Et Philip. 3.
le. 2.